

Stroje ludowe w różnych regionach

Materiał interaktywny przeznaczony do edukacji wczesnoszkolnej. Zawiera ilustracje oraz ćwiczenia interaktywne z możliwością sprawdzenia poprawności odpowiedzi.

- [Wprowadzenie](#)
- [Ilustracja interaktywna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Słownik](#)
- [Ciekawostki](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Wprowadzenie

Stroje ludowe w różnych regionach

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Twoje cele

- Wskażesz podobieństwa i różnice pomiędzy strojami.
- Opisziesz strój ludowy.
- Porównasz strój współczesny z regionalnym strojem ludowym.
- Odnajdziesz na mapie regiony Polski.
- Wykonasz lapbook (czytaj: lapbuk) promujący wybrany region Polski.

Ilustracja interaktywna

Obejrzyj ilustrację interaktywną. Klikaj w poszczególne postacie, aby poznać szczegóły dotyczące ich strojów.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Polecenie 1

Wyjaśnij, które podobne elementy dostrzegasz w strojach ludowych z różnych regionów Polski.

Polecenie 2

Wyjaśnij, dlaczego stroje ludowe są różne w poszczególnych regionach Polski.

Polecenie 3

Wyjaśnij, na czym polega różnica pomiędzy strojem współczesnym a regionalnym strojem ludowym.

Sprawdź się

Ćwiczenie 1

Odszukaj w tabeli podane wyrazy i zaznacz je, przeciągając myszką po wszystkich literach wyrazu.

K	A	S	Z	U	B	Y	D	B	K	M	H
Ł	O	W	I	C	Z	L	B	I	O	R	U
E	F	H	K	K	R	A	K	Ó	W	T	D
C	F	T	L	S	O	U	M	O	W	R	O
P	O	D	H	A	L	E	L	L	W	U	A
F	D	G	W	B	C	H	R	Y	K	F	N
O	M	F	B	N	J	W	I	G	U	J	N
U	P	Y	C	F	R	Y	T	H	J	W	L
T	B	F	Ś	L	Ą	S	K	A	A	B	K
U	T	R	L	I	A	Y	Z	M	W	I	I
D	G	S	I	W	W	T	N	S	Y	B	G
T	T	U	O	P	K	R	A	I	H	A	D

☐ KRAKÓW ☐ ŁOWICZ ☐ KUJAWY ☐ KASZUBY ☐ ŚLĄSK ☐ PODHALE

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 2

Odkrywaj karty i połącz w pary stroje ludowe.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 3

Ubierz krakowiankę i krakowiaka.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Słownik

bielunka

bielunka

biała męska koszula w stroju łowickim

brzękadełka

brzękadełka

zwisające z boku pasa ozdobne blaszki

buksy

buksy

spodnie męskie występujące w stroju kaszubskim

chwościki

chwościki

pompony, frędzle, ozdoby przyszywane do stroju ludowego

cucha

cucha

haftowana peleryna wiązana czerwoną wstążką. Występuje w stroju podhalańskim

czoboty

czoboty

skórzane buty z cholewami występujące w męskim stroju podlaskim

czepc/czepiec/kaptur/chusta

czepc/czepiec/kaptur/chusta

nakrycie głowy kobiet

galanda

galanda

wianek ze sztucznych kwiatów, z przodu ozdobiony zwisającymi nad czołem koralikami, z tyłu przewiązany długą wstążką. Występuje w damskim górnośląskim stroju ludowym

iskrzoki

iskrzoki

skórzane buty męskie występujące w stroju kujawskim

jaka

jaka

kaftan męski występujący w stroju kujawskim

jedbowka

jedbowka

chusta z jedwabiu wiązana przy kołnierzu

jelenioki

jelenioki

nazwa męskich spodni na Górnym Śląsku

kabat

kabat

kaftan z sukna, w kształcie pelerynki, zakładany na koszulę, zapinany na haftki, zdobiony guzikami. Występuje w wielu strojach ludowych, w tym w kujawskim

kierpce

kierpce

podhalańskie buty szyte ręcznie ze skóry, wiązane rzemykami

kopka

kopka

biały czepek z tiulu, występujący m.in. w stroju kujawskim

krakuska

krakuska

czerwona rogatywka otoczona czarnym barankiem, przystrojona pękiem pawich piór i kolorowymi wstążkami

lapbook

lapbook

zwany „książką na kolanach”, to teczka tematyczna, w której umieszczane są wiadomości na dany temat. Teczka zawiera wiadomości w formie rysunków, wykresów, słówek, terminów, zdjęć, otwieranych okienek oraz ruchomych elementów. Treści mogą być też umieszczone w książeczkach, kieszonkach, na karteczkach, elementach ruchomych,

otwieranych skrytkach, obrotowych kołach itd. Lapbook (czytaj: lapbuk) pozwala na zbieranie informacji i nieskończone rozszerzanie jego zawartości

lejbik

lejbik

długa męska kamizelka

nogawice

nogawice

spodnie o prostych nogawkach, wpuszczane w buty, występujące w męskim stroju podlaskim

pichula

pichula

pasiasta spódnica występująca w damskim stroju podlaskim

pojas,krajka

pojas, krajka

długi, wełniany pas wiązany na kokardę. Przewiązywano nim koszulę w męskim stroju podlaskim

postoły

postoły

czarne skórzane buty damskie występujące w stroju podlaskim

rogatywka/maciejówka

rogatywka/maciejówka

czapki męskie występujące w strojach ludowych

skorznie

skorznie

buty męskie występujące w stroju kaszubskim

sukmana

sukmana

długi męski płaszcz

szalinówka

szalinówka

kwecista chustka wiązana na głowie, występująca w damskim świętokrzyskim stroju ludowym

współczesny

współczesny strój

strój noszony w dzisiejszych czasach

wojki

wojki

sznury koralu, na których największe znajdują się pośrodku. Występują w damskim podhalańskim stroju ludowym

zamożny

zamożny

posiadający majątek, bogactwa

zapaska

zapaska

fartuszek zakładany na spódnicę

Ciekawostki

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

1. Strój ludowy miał charakter wyjątkowy i był noszony podczas uroczystości. Stanowił reprezentacyjny element garderoby, który często zakładano na obrzędy związane ze świętami w kościele katolickim, a także na wesela i pogrzeby. Obecnie stroje ludowe najczęściej są szyte na potrzeby muzeów i zespołów folklorystycznych. Jednak istnieje wyjątek dla stroju zakopiańskiego, który nadal zajmuje szczególne miejsce w garderobie górali. Noszą go w dniu ślubu, chrzcina oraz podczas uroczystości kościelnych.
2. Haft był najbardziej dekoracyjnym elementem w tradycyjnych strojach ludowych. Można go było znaleźć na koszulach, zapaskach, stanikach, kaftanach, sukmanach i kozuchach. Młode dziewczęta samodzielnie wyszywały hafty na swoich ubraniach, wliczając w to wyprawy, ślubne koszule i ręczniki dla pana młodego. W późniejszym okresie haftowano także poduszki, obrusy i serwetki. Haftowanie było popularnym zajęciem wśród kobiet.
3. Kolor czerwony w stroju ludowym miał za zadanie chronić przed złymi mocami i czarami.

Dla nauczyciela

Numer e-materiału: Temat 109

Autor e-materiału: Marzenna Skoczylas, Iwona Oleksa

Tytuł e-materiału: *Stroje ludowe w różnych regionach*

Poziom edukacyjny, klasa: szkoła podstawowa, klasa 1-3

Cel ogólny lekcji: Uczeń rozwija kompetencje w zakresie rozumienia tradycji i elementów kultury poprzez poznanie strojów ludowych z różnych regionów Polski.

Cele wynikające z podstawy programowej
Cele szczegółowe
Kształtowane kompetencje kluczowe